

Opetus- ja kulttuuriministeriö
PL 29
00023 Valtioneuvosto

Lausunto hallituksen esityksestä lukiolain muuttamiseksi

Uudenkaupungin sivistyspalvelukeskus esittää lausuntonaan hallituksen esityksestä lukiolain muuttamiseksi seuraavaa:

Suomalaisen lukiokoulutuksen lähtökohtana on ollut taata tasa-arvoiset ja laadukkaat palvelut kaikille lukio-opiskelijoille asuinpaikasta ja taloudellisesta asemasta riippumatta. Lukiokoulutus on tunnustetusti merkittävä osa kansakuntamme osaamis- ja sivistystason kivijalkaa. Maamme kansainvälinen kilpailukyky perustuu suomalaisen yhteiskunnan korkeatasoiseen osaamiseen ja yleissivistykseen. Näin lukiokoulutus osaltaan antaa hyvät valmiudet vastata kansainvälistyvän maailman haasteisiin. Suomen valtion kehitys ja menestys on perustunut menneinä vuosikymmeninä korkeaan koulutustasoomme. Koulutuksen korkea taso ja lukiokoulutuksen saavutettavuus on taattava tulevaisuudessakin.

Käytännössä lukiokoulutus on ollut alueidensa vetovoimaisuuden tae. Erittäin tärkeää on tulevaisuudessakin, että lukiokoulutus palvelee alueiden elinvoiman edistämistä.

Hallituksen esityksessä lukiolain muuttamiseksi tavoitellaan lukiokoulutuksen järjestäjien määrän vähentämistä. Järjestämislupien myöntämisedellytyksiä koskevia säännöksiä esitetäänkin muutettavaksi.

Järjestämislupien myöntämisen kriteereitä on monia, mutta yksi keskeinen on taloudellisesti vahva koulutuksen järjestäjä. Esitetyn uudistuksen tavoitteena on toisen asteen koulutuksen järjestäjäverkon tiivistäminen. Järjestäjätahojen vähentämisen ennustetaan vaikuttavan alentavasti vuosien kuluessa lukiokoulutusta antavien toimipisteidenkin lukumäärään.

Isoissa kaupungeissa lukioden toimipisteiden tiivistäminen on vaikuttavuudeltaan erilaista kuin pienempien kaupunkien (joissa on mahdollisesti isolla maantieteellisellä alueella vain yksi lukio) lukioverkossa toteutettavien muutoksien vaikutukset. Pienempien kaupunkien sekä maaseudulla toimivien lukioden ja peruskouluyksiköiden välinen riippuvuus toinen toisistaan on usein merkittävä. Lukiolla ja peruskoulun yläluokilla on yhteistä henkilökunta, tilat ja välineet. Peruskoulujen aineenopettajien ja lukion opettajien tuntikertymät

edesauttavat pätevän henkilökunnan palkkaamisessa molempiin koulumuotoihin. Usein pienemmillä paikkakunnilla lukiolla ja yläluokkien aineenopetuksessa on yhteisiä opettajia. Myös opiskeluhuoltoa tarjotaan yhdessä perusopetukselle ja lukiokoulutukselle. Nämä edellä kuvatut palvelutuotannon yhteistyömuodot ovat mahdollistaneet lukiokoulutukselle taloudellista tehokkuutta. Ja tällainen lukiokoulutuksen palvelutuotannon taloudellisuuden ja tuottavuuden mahdollisuus onkin säilytettävä.

Lukiokoulutus on esimerkiksi Uudessakaupungissa hoidettu erittäin taloudellisesti. Uudenkaupungin kohdalla ei taloudellisuutta ole turvattu koulutuksen järjestäjän suurella koolla, vaan nimenomaan mm. lukiokoulutuksen ja peruskoulun yhteistyöllä, yhteisillä opettajilla, tiloilla ja välineillä. Tämä seikka tulee ottaa painokkaasti huomioon lukiokoulutuksen järjestämislupien kokonaisharkinnassa.

Kuntien omat tavoitteet ja toiminnan painopistealueet lukiokoulutuksen järjestämisessä on myös otettava huomioon järjestämislupien harkinnassa ja järjestämisluvista päätettäessä. Merkityksetöntä ei siis ole kunnan oma panostaminen oman alueensa elinvoimaisuuteen ja koulutuspalveluihin.

Vahvat tai suuret koulutuksen järjestäjät eivät aina yksiselitteisesti tuota taloudellisia tuloksia. Myöskään pelkät riittävät opiskelija- ja väestöpohjat koulutuksen järjestämisen kriteereinä eivät ole kaikkialla tarkoituksenmukaisia.

Viime vuosina on kuntien edellytetty toteuttavan mm. perusterveydenhuollon ja sosiaalipalveluiden tuottamisen vähintään 20 000 asukkaan väestöpohjalle. Myös ammatillisen koulutuksen järjestäjäverkko on pääsääntöisesti koottu vähintään 50 000 asukkaan väestöpohjavaatimuksen mukaisiksi. Monilla alueilla ei ole kuitenkaan onnistuttu muodostamaan toimivia terveydenhuollon ja sosiaalipalveluiden palvelurakenteita em. 20 000 asukkaan väestöpohjalle. Myös ammatillisen koulutuksen järjestäjäverkon muodostamisessa on ollut eräillä alueilla ongelmia.

Ja nyt kunnissa on keskitytty SOTE-asioihin ja kuntarakenneselvityksiin. Aikataulu koulutuksen järjestämislupien muutoksille ja järjestämislupien hakemiselle ja luvista päättämiselle on siis aivan liian tiukka. Esitetyille koulutuksen suurille uusille linjauksille ja niiden pohdinnalle pitää olla riittävästi aikaa ja sijaa koulutuksen järjestäjien ja yleisesti ottaen kuntien välisessä keskustelussa. Käytännön kuntakentällä käydään nyt keskustelua SOTE:sta ja kuntarakenteista. Koulutuksen järjestäjäverkkokeskustelulle tulee antaa enemmän aikaa kuin on esitetty.

Opetus- ja kulttuuritoimenjohtaja Inkeri Parviainen